

K ö v e s d i M ó n i k a

Méry Beáta szövevényei és indázó vonalai*

A szőnyeg a mesés kelet egyik ajándéka, az ősi nomádok életmódjának kelléke volt. A legrégebbi szőnyeg egy Kr. e. 5. században élt szkíta hercegnő sírjából került elő, egy altaji kurgánból. A középkor során a várkastélyok hideg falainak burkolására szolgált, majd luxuscikk-ként elterjedt Európában, de a kelet a szőnyeg készítésében megőrizte hegemóniáját. A keleti (perzsa, török) szőnyeg egy-egy korai darabja kincset ér. Nemcsak használati értéke miatt rajonganak a szőnyegért. Puha, mély tónusú színei, gazdag mintázata, szimbolikus jelei, a keleten szokásos szakrális használata (imaszőnyeg) varázslatossá, vonzóvá teszik számunkra. A keleti szőnyeg jelképei, mintázatának elrendezése, szimmetriája modellezik a világ rendjét, megfogalmazzák az élet és halál, a föld és ég jeleit. Természeti és metafizikus motívumai közt ott van az életfa, a

paradicsomkert fája, a bőség, erő, termékenység, a szerencse, a béke szimbólumai. Gazdag színskálájának minden árnyalata jelent valamit, a vörös például a gazdagság színe. Formáin a szimmetria uralkodik, de minden esetben egy olyan geometrikus alapelv, amely a szövés és a csomózás négyzetárcsos szisztémájára épül.

Méry Beáta diplomamunkája a keleti szőnyeget idézte fel, a 2015 körüli évek alkotói korszaka a szőnyeg formai és tartalmi elemzésére épült. Több kiállításon is bemutatta ciklussá rendeződött szőnyeg-festményeit, amelyekben egy egyedi hangot, egy elmélyült gondolati megközelítést fedezhettünk fel. Muszáj volt figyelni szőnyegei pazar szépségének és motívumai, mintázatai keménységének disszonanciájára, muszáj volt elgondolkodni az ő festett szövetein, szövevényein.

Szintézis / vegyes technika, olaj, vászon, 180x120 cm, 2014

Indulgentia / *installáció, 2014*

Háború II. / *vegyes technika, olaj, vászon, 90x180 cm, 2014*

Festményeinek több szintje van. Amint közeledünk a képekhez, úgy tárul fel egy-egy újabb réteg, s jutunk egyre közelebb az általa felépített szövethez. Képei, az intenzív színeknek és a szimmetrikusan alkalmazott geometrikus rendnek köszönhetően távolról szőnyegnek látszanak. Közelebb lépve egy gazdag mintázatú, dekoratív réteget is látunk, egy grafikai síkot, tulajdonképpen monotípiát, amely csipkeszerűen borítja be a felületet. Ezekből a különböző rajzolatú hengerekkel felvitt mintasorokból figurák bontakoznak ki, izgó-mozgó alakok, az emberi színjáték, a minket körülvevő világ figurái. A szőnyeg színes felületén sorokba rendeződve esendő vagy éppen agresszív, fegyvert markoló, fenyegető alakok nyüzsögnek, egymás sarkát taposva üzik egymást. Az emberiség történetének széles országútján járunk, a szőnyeg felületének színes folyosóin zajlik az élet (az életünk), a mindennapok

kicsi játszmái, meg a nagy események és a nagy bajok. Ez az igazi szövevény, a szőnyeg szövetét itt már, közelről nézve felülírja az élet szeszélyes és makacsul ismétlődő szövevénye, visszatérő történetek a mozgó kis emberkéek mintázatába sűrítve. És nincs megállás, körbe-körbe haladnak a figurák, szövevényük szédítő haláltáncúvá válik, amely felülírja a szőnyeg geometrikus rendjét, színeinek harmóniáját, és a háborúk, betegségek, bajok alakjaiként, az apokalipszis lovasainak előfutáraiként vezet végig az élet szövetén.

A kelet a Szövevény-ciklust követően sem eresztette a művészt. Rabul ejtette Méry Beátát talán végérvényesen az a meditatív világszemlélet és az az életbölcesség, amellyel a Távol-Keleten találkozott, indonéziai utazása során. Ősztöndíjasként jutott el oda, erre az ismeretlen vidékre, amely számára inspiráló világ volt, ízeltő egy, az európaiótól

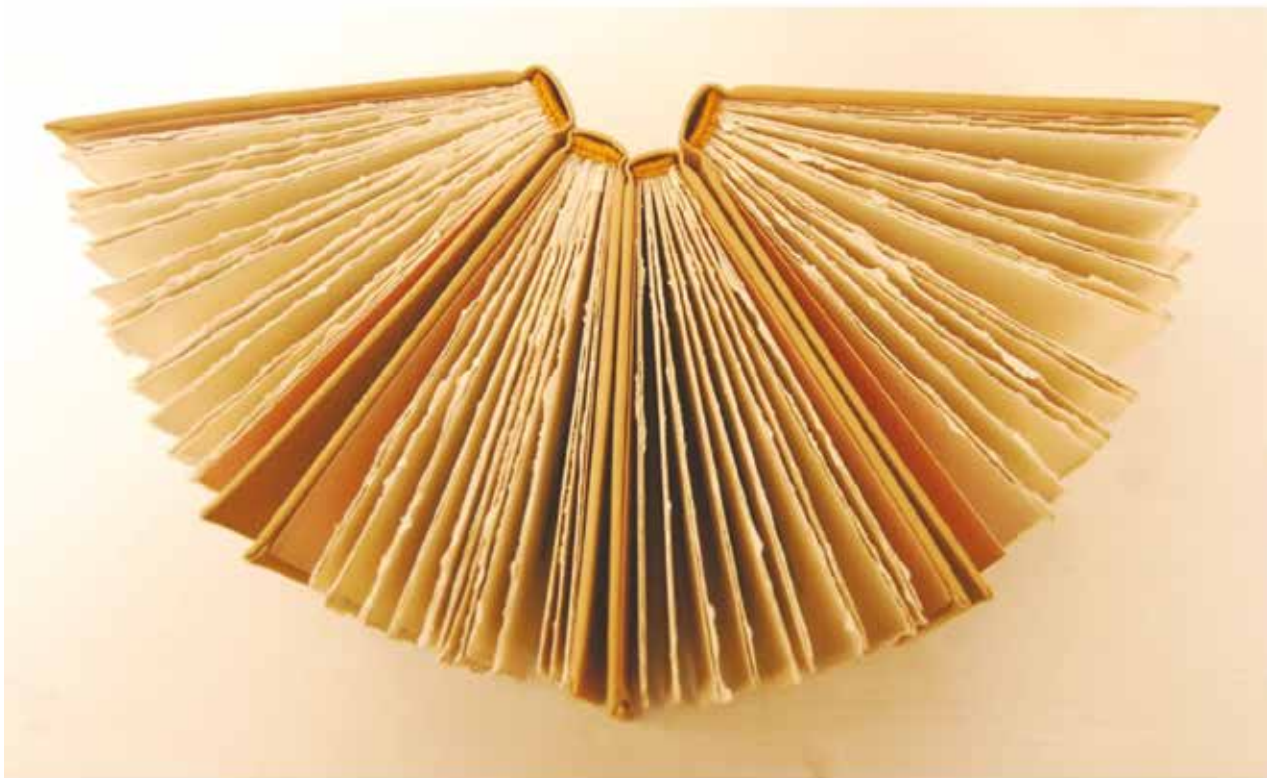
Emlékezet / vegyes technika, olaj, vászon, 90x90 cm, 2014

teljesen eltérő ízlés, kultúra és gondolkodás közegébe. Így született meg új ciklusa (korszaka?), amelyben már megújult formában jelenik meg a csodás kelet, de a nyüzsgő, mozgalmas, sűrű felület és a nyughatatlan emberi figura megörökítése megmaradt. Új technikát és formát vett át, alakított ki, de tájképei ezúttal is szimbolikus, összegező jelentőségű alkotások.

Munkáihoz a textilt választotta hordozónak, amely immár nem a festmény láthatatlan alapanyaga, hanem megmutatja magát, ő maga az alkotás. A batikolt kép, mint egy kendő, mint egy falkárpit fogad bennünket. A sűrű dekoráció oldott, indázó vonalai ornamentális hatást keltenek, pedig konkrét, valószínűs jelenetet örökítenek meg. Tájképek ezek, amelyeken hatalmas vizeket, vulkáni helyeket látunk, a tág látvány perspektívája persze immár a keleté. A dekoratív felületen, a lélegző tájban nyugtalan

vonalak áramlanak, amelyek alakok miriádját rejtik, nyüzsgő emberek figuráit, akiket csak közelről szemlélve veszünk észre. Újra csak az emberi színjátéknál járunk, olykor Hieronymus Bosch képei, a Gyönyörök kertjének, vagy a Szénásszekérnek a számtalan vétező, ostoba és szenvedő teremtménye juthat eszünkbe. Igen, a későközépkor misztikája, halálvárása által megteremtett, külsőre groteszk, valójában moralizáló, tanító szándékú képek lehetnek Méry Beáta alkotásainak előfutárai. A fiatal művész mély bölcsességgel tekint életünk és világunk történéseire, szereplőire, játszmáira, az élet szövetére, amelyben a kelet és a nyugat világképét, tapasztalatait használja fel, ismert, közös, és saját maga által megteremtett jelképekbe fogva azt.

A keleti kultúra, a maga rabul ejtő, ősi hagyományaival látszólag uralkodik művészi világán, valójában segíti abban, hogy abból a nagyon távoli

Lelkiismeret vizsgálat - Művészkönyvek / 2014

Krónikus / vegyes technika, olaj, vászon, 70x135 cm, 2014

nézőpontból világosabban lássa alkotói továbblépése útját. „E közeg, az ott élt élet hétköznapijainak mássága, egyszerűsége, személyiségem, gondolkodásom másféle működésmódja munkáimban is tükröződött és nagy hatással volt művészetemre, alkotási metódusomra. Az otthonos túlburjánzás, telítettség előtérbe került, s munkáim alappillére a hullámzó vonal és túltelített színstruktúra lett. Hazatértem után figyelmem ezen archaikus, a néplélek mélyrétegeiben fellelhető tartalmakra és ennek képzőművészeti feldolgozására irányul.” – így összegezte törekvéseit a művész 2019-ben.**

* A szöveg a művész 2015. május 21-én, a tatai várban nyílt kiállításának megnyitó beszéde alapján 2020 decemberében készült.

** Méry Beáta: *Imago Mundi (Ember a világban, világ az emberben)*, projektleírás